

Covid-19 - vårdhygienrutiner inom hemtjänst

Utfärdare: Anders Johansson, hygienläkare

Fastställande: 2022-12-07 Version 1.23

Förändring sedan föregående version (2022-09-28): språklig bearbetning.

Smittvägar

Covid-19 sprids från person till person med vätskedroppar i luften från de övre luftvägarna när en person hostar, nyser, pratar, sjunger eller andas. Mängden virus i luften är störst nära smittsamma personer. Spridning kan också ske via droppar som landat på ytor eller föremål i närheten av personer som är infekterade med covid-19 (kontaktsmitta). God handhygien förebygger smittspridning.

Covid-19 smittar även mellan anställda på samma arbetsplats. Det är mycket viktigt att vidta åtgärder på arbetsplatsen för att förebygga spridning av covid-19. Se dokumentet *Förebygg spridning av covid-19 mellan anställda på arbetsplatsen* som finns på Vårdhygiens hemsida.

Brukare med symtom på hosta, snuva, halsont, andningsbesvär och/eller feber alternativt konstaterad covid-19

Brukare med symtom bör i första hand vistas i hemmet för att inte smitta andra. Vid behov av sjukvård kontaktas 1177 eller hälsocentral per telefon. Vid svåra symtom ring 112.

Brukare med hosta/nysningar informeras om att hosta och nysa i armvecket eller i pappersnäsdukar samt att tvätta och desinfektera händerna ofta. Munskydd kan vara ett alternativ vid vissa omvårdnadsmoment om brukaren tolererar det.

Följ basala hygienrutiner och klädregler och använd skyddsutrustning på rätt sätt

Följsamhet till basala hygienrutiner är det grundläggande skyddet mot spridning av covid-19 i vård och omsorg.

Säkerställ tillgång hos varje brukare:

- alkoholbaserat handdesinfektionsmedel
- flytande tvål
- torkpapper
- engångs plastförkläde/långärmat plastförkläde. Arbetsdräkten ska skyddas vid kontakt med brukaren, brukarens säng och vid risk för kontamination av kroppsvätskor. I de flesta situationer räcker det med skyddsförkläde utan ärm. Vid risk för kraftig förorening av kläder eller underarmar rekommenderas långärmat plastförkläde.
- handskar
- stänkskydd för ögon, näsa och mun
- alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid
- engångstorkdukar

Säkerställ följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler. Byt arbetskläder som förorenats innan nytt besök hos annan brukare under samma arbetspass.

Vid nära omvårdnad (inom 2 meter) hos brukare med luftvägssymtom säkerställ tillgång till stänkskydd för öga, näsa och mun.

Olika alternativ för stänkskydd är

- Visir som täcker hela ansiktet. Används tillsammans med kirurgiskt munskydd klass IIR eller munskydd klass II, andningsskydd FFP2/FFP3 eller motsvarande.
- Skyddsglasögon. Används tillsammans med kirurgiskt munskydd IIR
- Kirurgiskt munskydd IIR med integrerat visir

Andningsskydd FFP2/FFP3 eller motsvarande i kombination med stänkskydd för ansiktet rekommenderas ersätta vätskeresistent munskydd typ IIR de första 7 dagarna efter brukarens symtomdebut vid laboratoriebekräftad covid-19 eller vid misstanke om covid-19. Vid omvårdnad av konstaterad covid-19 används visir och FFP2/FFP3 av all personal under dag 0-7 efter symtomdebut och sedan används munskydd typ IIR och visir från dag 8 till smittfriförklaring.

Andningsskydd rekommenderas också under pågående utbrott bland brukare när en brukare får covid-19 symtom. Vid vård av brukare som har en tydlig exponering för covid-19 och insjuknar inom 14 dagar från exponeringstillfället rekommenderas också andningsskydd i väntan på provsvar.

Andningsskydd FFP2/FFP3 rekommenderas vid sugning av luftvägar, hjärt-lung-räddning, icke-invasiv ventilering (BiPAP- och CPAP-behandling) eller trakeostomivård med sugning under den period en brukare bedöms vara smittsam.

Byt handskar mellan orena och rena arbetsmoment enligt basala hygienrutiner. Desinfektera händerna varje gång innan nya handskar tas på. Använd engångs plastförkläde för att skydda arbetskläder. Lägg skyddsutrustning i soppåse och knyt ihop den. Kasta soppåsen i vanligt avfall. Var noga med handdesinfektion när du tagit av dig skyddsutrustningen. Byt arbetskläder om de förorenats innan besök hos annan brukare under samma arbetspass.

Kontinuerligt munskydd som används av personal minskar smittspridning

Användning av kontinuerligt munskydd hos symptomfri personal kan användas för att skydda brukare från smitta från person med covid-19 eller annan luftvägssmitta utan symtom. Munskydden måste hanteras korrekt för att inte i sig innebära en risk för smittspridning. På Vårdhygiens hemsida finns mer information under rubriken "Kontinuerligt munskydd, covid-19".

Rengöring och desinfektion av ytor och hjälpmedel

Coronavirus avdödas av rengöringsmedel och vatten och alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid. Ytor och föremål förorenas lätt i brukarens närhet, framför allt när denne hostar och nyser. Det är viktigt att rengöra och desinfektera tagytor som brukare och personal ofta rör i för att minska mängden virus i miljön.

Vid synlig smuts:

- Använd allrengöringsmedel och vatten, låt torka, desinfektera därefter med ytdesinfektionsmedel med tensid.
- Använd engångstorkduk.

Synligt rena ytor:

- Desinfektera ytan med ytdesinfektionsmedel med tensid.
- Använd engångstorkduk.

Golv rengörs med allrengöringsmedel och vatten. Använd gärna engångsgolvduk.

Konventionell hantering av städutrustning.

När brukaren förklaras smittfri kastas allt engångs-/skyddsmaterial som tagits hem till brukaren.

Medicinteknisk utrustning och hjälpmedel rengörs och desinfekteras innan återlämning.

Disk, avfall och tvätt

Disk

Vanlig (konventionell) hantering.

Avfall

Hanteras som vanligt avfall. Knyt ihop säcken noga inne hos brukaren innan transport till soptunna/motsvarande.

Tvätt

Vanlig (konventionell) hantering. Lägg tvätten sorterad direkt i tvättsäck eller motsvarande. Lägg ingen tvätt på golvet eller i möbler. Förslut tvättsäcken inne hos brukaren. Töm tvättsäcken direkt i tvättmaskinen. Följ hygienrutiner.

Vid tvätt i gemensam tvättstuga ta med plastförkläde, handskar och handdesinfektion. Använd plastförkläde och handskar vid hantering av smutstvätt. Desinfektera händer efter avslutat arbete med smutstvätt. Desinfektera alltid händerna när du lämnar tvättstugan.

Brukare utan symtom och som varit i kontakt (exponerad) med bekräftat fall av covid-19

Smittsamhet

Exponerad brukare utan symtom kan vara smittsam upp till två dagar innan symtom uppkommer. Brukaren observeras avseende eventuella infektionssymtom som till exempel hosta, snuva, andningsbesvär och/eller feber under 7 dagar räknat från tidpunkt för senaste möjliga smittexposition. Provtagning efter exponering sker inte rutinmässigt om symtomfri utan i samråd med Vårdhygien. Ansvarig läkare konsulteras vid symtom hos brukaren. Var frikostig med provtagning vid symtom. Följ basala hygienrutiner och klädregler som vanligt.

Smittspårning för covid-19

Se rutinen *Instruktion för chefer inom kommunal vård och omsorg Smittspårning och utbrottshantering vid covid-19*

Smittfrihet vid covid-19

Medicinskt ansvarig läkare avgör när upphörande av särskilda hygienrutiner ska ske. För ledning i den frågan hänvisas till dokumentet *Smittsambetsbedömning vid covid-19* på Vårdhygiens hemsida.

Vaccination

Den enskilt viktigaste åtgärden för att skydda sina brukare, sig själv och sina medarbetare är så hög vaccinationstäckning som möjligt bland brukare och personal.

Rutiner vid dödsfall

Personer som hanterar avliden med misstänkt eller verifierad covid-19 ska bära utökad skyddsutrustning som beskrivs ovan under rubriken Hygienrutiner. Det är osannolikt att en avliden är smittsam. Moment som kan alstra stänk och aerosol undviks. Kroppen ska svepas på ett sådant sätt att risken för kontaktsmitta minimeras. Att svepa kroppen i ett rent lakan är i de flesta fall tillräckligt. Skydd mot läckage från kroppsöppningar används vid behov (ex blöja). Bisättningsäck är i normalfallet inte nödvändigt men kan behövas av andra skäl, exempelvis vid större mängder kroppsvätska. Se Folkhälsomyndighetens [Rekommendationer för hantering av avliden med bekräftad covid-19](#).

Personal

Det är viktigt att stanna hemma från jobbet vid misstänkt covid-19 och att följa rutinen om man har exponerats på jobbet för covid-19 utan skyddsutrustning, se rutiner nedan.

Rutin för anställda och studenter efter exponering eller misstänkt exponering för covid-19

Dessa dokument finns på Vårdhygiens webbplats, Region Västerbotten. Följ länk nedan [Corona \(regionvasterbotten.se\)](https://regionvasterbotten.se)